

مهدی جعفری در گفت‌وگو با «ایران»

«یدو» تصویر غیرت کودکان و نوجوانان در جنگ تحمیلی است

پریسا ساسانی
خبرنگار

فیلم سینمایی «یدو» ساخته مهدی جعفری، نگاه تازه‌ای به ۸ سال جنگ تحمیلی دارد. او بعد از ساخت فیلم «۲۳ نفر»، این بار در فیلم «یدو» از نگاه یک پسر بچه ۱۴ ساله جنگ را به تصویر می‌کشد. نگاهی سرشار از عشق به سرزمین مادری و احساس مسئولیت در قبال خانواده‌ای که تا آخرین روزها مقاومت کردند و در آبادان ماندند و سرآخراین پسر بچه با تدبیر آنها را به مکان امن تری می‌فرستد تا آسوده‌تر به عنوان کوچک مردی بزرگ در آبادان بماند و با غیرت از خاک ایران دفاع کند. مهدی جعفری در این فیلم سراغ فیلمنامه‌ای قصه گورفته تا گوشه‌ای از رشادت‌های هموطنان جا مانده در جنگ تحمیلی را به تصویر بکشد. «یدو» تازه‌ترین فیلم مهدی جعفری به تهیه‌کنندگی بنیاد سینمایی فارابی در جشنواره سی‌ونهم فجر حضور دارد. مهدی جعفری در گفت‌وگو با روزنامه ایران درباره دغدغه خود از ساخت این فیلم صحبت کرده است.

■ بعد از فیلم ۲۳ نفر به عنوان فیلمساز دغدغه‌مند در حوزه بیان وقایع جنگ تحمیلی شناخته شده‌اید. لطفاً درباره جهان بینی و نگاهی که در پس ساخته شدن فیلم «یدو» از سوی شما به عنوان فیلمنامه نویس و کارگردان وجود داشته توضیح دهید.

جنگ و دوران دفاع مقدس بخشی از مهم‌ترین خاطرات نوجوانی مرا می‌سازد و از آنجا که این یک مسیر آزموده شده است که بازتاب تجربه‌های زیسته در سینما ممکن است با موفقیت بیشتری همراه باشد به همین دلیل من هم همچنان دغدغه ثبت و نمایش واقعیت‌های کمتر دیده شده آن دوران را دارم.

■ فیلمنامه اثر از ویژگی‌های قابل تأملی از جمله نبودن روایت، غیرت یک پسر بچه ایرانی و آبادانی برای دفاع از سرزمین اش و اصرار بر زنده ماندن مادر و خانواده‌اش برخوردار بود. اما فیلمنامه از خرده روایت‌های ریز و پراکنده برخوردار است. داستانک‌های موجود در فیلم تاجه اندازه به پیشبرد درام داستان کمک کرده است؟

«یدو» یک فیلم اقتباسی است. در این دست اقتباس‌ها بخصوص اگر از یک داستان کوتاه صورت بگیرد، ما ملزم به بسط و گسترش داستان و فریه نمودن شاکله درام هستیم. از این رو است که شاید خرده داستان‌هایی در فیلمنامه فیلم «یدو» گنجانده شده و البته خرده پیرنگ‌هایی که به پیرنگ اصلی کاملاً مرتبط هستند. پاسخ به این سؤال که این خرده داستان‌ها چقدر به پیشبرد داستان اصلی کمک کرده است باید از طرف تماشاگران داده شود چون ما به زعم خود کار درست را انجام داده‌ایم و تلاش کرده‌ایم که از طرفی و با رعایت ریتم روایت اضافه‌گویی هم در کار نباشد.

■ در فیلم «۲۳ نفر» هم سراغ اسرای نوجوان گرفتار در جنگ رفتید و در «یدو» هم همین نوجوان به نوعی دیگر جنگ تحمیلی را روایت می‌کرد. ظرفیت‌های انتخاب کاراکتر نوجوان برای روایت داستان نو در دفاع مقدس چگونه است؟

همانطور که گفتیم علت اینکه در فیلم‌های اخیرم نوجوانان قهرمان‌های اصلی را شکل می‌دهند شاید همان درک ملموس خودم از خاطرات و وقایع دوران دفاع باشد ولی به نظر من مهم‌ترین و مؤثرترین قشر دوره جنگ و دفاع همین نوجوان‌ها و جوان‌ها بوده‌اند. درصد آمار بالای شهدای نوجوان و جوان نشان می‌دهد که سهم حضور آنان در این نبرد بیشتر از دیگران بوده است و ضمناً در کمتر جنگی از تاریخ چنین حضور فعال و غیورانه‌ای را از نسل جوان و نوجوان سراغ داریم. بنابراین اگر واقعیت‌های ناگفته‌ای درباره این

علت اینکه در فیلم‌های اخیرم نوجوانان قهرمان‌های اصلی را شکل می‌دهند شاید همان درک ملموس خودم از خاطرات و وقایع دوران دفاع باشد ولی به نظر من مهم‌ترین و مؤثرترین قشر دوره جنگ و دفاع همین نوجوان‌ها و جوان‌ها بوده‌اند.

حضور وجود دارد که دارد باید به آن پرداخته شود.

■ به عنوان یک فیلمساز و با توجه به بازخوردهایی که دریافت کردید، فکر می‌کنید آیا فیلم نیاز به تغییراتی در تدوین نهایی دارد؟ گمان نمی‌کنم چون ما پیش از نمایش فیلم در جشنواره چند نمایش محدود داشتیم و بر اساس بعضی از بازخوردها تغییراتی دادیم که منجر به نسخه نهایی شد.

■ کار با کودک در سینما همیشه سخت بوده است. بخصوص کودکی که قرار است بالهجه در فیلمی حضور پیدا کند. آیا بازیگران خردسال بومی بودند؟

بله همه بازیگران بومی منطقه آبادان و خرمشهر بودند و بازیگر اصفهانی ما هم بومی اصفهان. و همان‌طور که گفتید کار با کودکان و نوجوانان سختی‌های خودش را دارد. در این مسیر سخت دوست خوبم آقای جمشید بهمنی یار و همراه من بودند. تقریباً همه بازیگران کم سن و سال ما از علاقه‌مندان به بازیگری بودند که پیشتر تجربه بازی جلوی دوربین را نداشتند. اگر این بازی‌ها باورپذیر و دلنشین شده‌اند حتماً از توان و استعداد آنهاست و نیز همراهی تیم خوب ما و بخصوص خانم ستاره پسیانی که با برقرار کردن یک رابطه صمیمانه و گرم با این بچه‌ها کمک کرد تا این خانواده روی پرده سینما قابل باور و دوست داشتنی به نظر بیاید.

■ چطور به انتخاب ستاره پسیانی برای بازی در نقش کلیدی این فیلم رسیدید؟

خانم پسیانی را از سال‌های خیلی دور می‌شناسم. در یکی از تله فیلم‌های من نقش کوچکی را بازی کرده بود و با هم یکی دو تجربه همکاری هم داشتیم. توان بالای ایشان برای فاصله گرفتن از خود واقعی‌شان و تجارب فراوان در عرصه بازی برای سینما و تئاتر مرا به این موضوع امیدوار می‌کرد که ایشان بتوانند کاراکتر خود را بشکنند و از نو آدم جدیدی روی پرده خلق کنند. نتیجه کار به گمانم درخشان شده است و البته هر کس که از شرایط سخت و طاقت فرسای پشت صحنه فیلمبرداری ما آگاه باشد، قدر تلاش خانم پسیانی و همه عوامل فیلم را بهتر درک می‌کند.

